

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

16 SEPTEMBRE 1947.

PROJET DE LOI

mettant à charge de l'Etat la réparation des dommages de guerre aux biens nécessaires à un service public ou à la poursuite d'une fin d'intérêt général.

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Comme les biens privés, ceux du domaine public ont gravement souffert de la guerre.

S'il va de soi que l'Etat doit assumer la charge de la restauration de ses biens propres, il n'en est pas de même en ce qui concerne les biens des administrations publiques subordonnées et, par extension, tous ceux affectés à un service public ou à des fins d'intérêt général.

A défaut de législation particulière, la réparation des dommages causés à ces derniers biens incomberait à leurs propriétaires, sauf le droit de ceux-ci à être indemnisés, comme tout autre sinistré de guerre, d'après les règles qui seront fixées en cette matière par la loi.

Or, l'intérêt public commande que l'Etat prenne à sa charge la restauration des biens dont il s'agit. Il n'est pas douteux, en effet, que, faute de la mesure envisagée, la possibilité ou la volonté de reconstruire ne fassent défaut, dans de très nombreux cas, ce qui entraînerait la carence ou le mauvais fonctionnement de services publics ou d'intérêt général.

Sous l'occupation, l'Etat assumait cette charge en vertu des arrêtés des 30 août 1940 et 30 juin 1941. Ces dispositions, déclarées nulles par l'arrêté-loi de Londres du 5 mai 1944, furent remises en vigueur après la libération et jusqu'au 31 décembre 1946, par les arrêtés du Régent des 29 novembre 1944 et 31 août 1945.

16 SEPTEMBER 1947.

WETSONTWERP

waarbij het herstel van de oorlogsschade aan de goederen noodzakelijk voor een openbare dienst of voor het nastreven van een doel van algemeen nut ten laste van de Staat wordt gelegd.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Zoals de private goederen, hebben ook die van het openbaar domein erg onder de oorlog geleden.

Zo het van zelf spreekt dat de Staat de last van het herstel van zijn eigen goederen op zich moet nemen, geldt dit niet voor de goederen van de ondergeschikte openbare besturen en, bij uitbreiding, voor de goederen aangewend voor een openbare dienst of voor een doel van algemeen nut.

Bij gebreke van een bijzondere wetgeving zou het herstel van de schade aan deze laatste goederen door hun eigenaars moeten geschieden, behoudens het recht van deze om, zoals ieder oorlogsgeteisterde, daarvoor vergoed te worden volgens de ter zake door de wet te bepalen regelen.

Welnu, het openbaar belang eist dat de Staat het herstel van de betrokken goederen op zich neemt. Het lijdt inderdaad geen twijfel dat bij ontstentenis van dergelijke maatregel, de mogelijkheid of de wil tot wederopbouwen in vele gevallen zouden ontbreken, wat het in gebreke blijven of de slechte werking van openbare diensten of van diensten van algemeen nut zou tot gevolg hebben.

Tijdens de bezetting nam de Staat deze last op zich in gevolge de besluiten van 30 Augustus 1940 en 30 Juni 1941. Deze bepalingen, die bij de besluitwet van Londen dd: 5 Mei 1944 nietig verklaard zijn, werden na de bevrijding tot 31 December 1946 opnieuw in werking gesteld bij de Regentsbesluiten van 29 November 1944 en 31 Augustus 1945.

G.

Pour l'année 1947, une disposition insérée dans la loi approuvant le budget du Ministère des Travaux Publics, autorise le Gouvernement à appliquer les dispositions des articles 1 à 4 de l'arrêté du 30 juin 1941, relatives à la réparation des dommages de guerre causés au domaine public, telles qu'elles ont été modifiées ou précisées par l'arrêté du Régent du 29 novembre 1944 et par l'arrêté ministériel du 3 août 1945.

Elles s'appliquent :

1° aux biens immobiliers des provinces, des communes et des établissements publics, nécessaires à un service public, ainsi qu'au mobilier les garnissant, pour autant qu'il soit indispensable au fonctionnement du service public auquel sont affectés ces biens (articles 1 et 2 de l'arrêté du 30 juin 1941) ;

2° aux biens immobiliers faisant l'objet d'un arrêté de classement pris en vertu de la loi du 7 août 1931 (art. 3 du même arrêté) ;

3° aux immeubles ou catégories d'immeubles, y compris le mobilier indispensable les garnissant, reconnus nécessaires à un service d'utilité publique. L'arrêté du Ministre des Travaux Publics, en date du 3 août 1945, a déterminé ces immeubles et catégories d'immeubles.

Ces mesures provisoires doivent faire place, au plus tôt, à une législation définitive.

C'est l'objet du présent projet de loi.

Les règles fondamentales sont maintenues en vigueur, mais il a paru utile et même nécessaire de compléter ces dispositions d'après les données de l'expérience et de préciser la portée de certaines d'entre elles.

Il ne s'agit donc aucunement d'une extension de l'intervention de l'Etat en cette matière, mais d'une consécration légale du régime suivi depuis bientôt 7 ans.

C'est ainsi que la notion du dommage de guerre n'ayant pas été définie par l'arrêté du 30 juin 1941, la jurisprudence administrative, pour combler cette lacune, s'en référa à la définition que donnait, en matière de dommages à des biens privés, un arrêté du 15 mars 1941, non valide.

L'article premier du présent projet adopte la définition du projet de loi relatif à la réparation des dommages de guerre aux biens privés.

L'arrêté du 30 juin 1941 met à charge de l'Etat la réparation des dégâts causés au « mobilier garnissant » les immeubles endommagés à condition qu'il soit indispensable au fonctionnement du service public auquel l'immeuble était affecté. L'interprétation restrictive donnée à cette disposition, en mettant l'accent sur la qualité de « garnissant », a conduit dans la pratique à des décisions que condamne le bon sens le plus élémentaire. Aussi le projet substitue-t-il à cette expression celle plus large, quoique non moins précise, de « objets mobiliers indispensables au fonctionnement du service public à assurer ».

Voor het jaar 1947, wordt de Regering er bij een beschikking, ingelast in de begrotingswet voor het Ministerie van Openbare Werken, toe gemachtigd de bepalingen van artikelen 1 tot 4 van het besluit van 30 Juni 1941 betreffende het herstel van oorlogsschade aan het openbaar domein toe te passen zoals zij werden gewijzigd en nader bepaald bij het Regentsbesluit van 29 November 1944 en bij het ministerieel besluit van 3 Augustus 1945.

Deze bepalingen zijn van toepassing :

1° op de onroerende goederen van de provinciën, gemeenten en openbare instellingen, nodig voor een openbare dienst, alsmede op het stofferend huisraad, voor zover dit onmisbaar is voor de werking van de openbare dienst waardoor deze goederen in gebruik worden genomen (art. 1 en 2 van het besluit van 30 Juni 1941) ;

2° op de onroerende goederen welke het voorwerp uitmaken van een klasseringsbesluit genomen krachtens de wet van 7 Augustus 1931 (artikel 3 van hetzelfde besluit) ;

3° op de onroerende goederen of categorieën van onroerende goederen, daarin begrepen het onontbeerlijk stofferend huisraad, als noodzakelijk aangezien voor een dienst van openbaar nut. Het besluit van de Minister van Openbare Werken dd. 3 Augustus 1945 heeft deze onroerende goederen of categorieën van onroerende goederen bepaald.

Deze voorlopige maatregelen moeten zo spoedig mogelijk worden vervangen door een definitieve wetgeving.

Zulks in het doel van onderhavig wetsontwerp.

De grondregelen worden behouden maar het is nuttig en zelfs noodzakelijk gebleken deze bepalingen met de door de ondervinding verschaft gegevens aan te vullen en de draagwijdte van sommige bepalingen ervan nader te bepalen.

Het gaat dus geenszins om een uitbreiding van de staatstussenkomst ter zake maar om de wettelijke bekrachtiging van het sedert weldra 7 jaar gevolgd stelsel.

Aldus steunde de administratieve rechtspraak, bij ontstentenis van de bepaling van het begrip oorlogsschade in het besluit van 30 Juni 1941 en om dit euvel te verhelpen, op de bepaling welke inzake oorlogsschade aan privaats eigendom in het niet bekrachtigd besluit van 15 Maart 1941 werd gegeven.

Het eerste artikel van onderhavig ontwerp neemt de definitie over van het wetsontwerp op het herstel van oorlogsschade aan private goederen.

Het besluit van 30 Juni 1941 legt het herstel der schade aan het « stofferend huisraad » der geteisterde goederen ten laste van de Staat op voorwaarde dat het onmisbaar zij voor de werking van de openbare dienst waarvoor het onroerend goed werd gebruikt. De beperkende interpretatie die aan deze bepaling werd gegeven door de nadruk te leggen op de hoedanigheid « stofferend », heeft in de praktijk geleid tot beslissingen in strijd met het meest elementair gezond verstand. Daarom stelt het ontwerp in de plaats van deze uitdrukking de bredere doch niet minder preciese uitdrukking « roerende goederen onmisbaar voor de werking van de openbare dienst waarin moet voorzien worden ».

Enfin, l'article 3 de l'arrêté du 30 juin 1941 confère au Ministre des Travaux Publics un véritable pouvoir discrétionnaire dans un domaine particulièrement délicat. Le Ministre des Travaux Publics, frappé de cette anomalie, entendit d'ailleurs fixer et publier les règles suivant lesquelles il userait de ce pouvoir et, par l'arrêté ministériel du 3 août 1945, il détermina quels étaient les immeubles et catégories d'immeubles nécessaires à un service d'utilité publique.

Mais sur ce point, qui met en jeu des intérêts privés, il se recommande que la loi fixe elle-même les conditions du droit à l'obtention de l'intervention financière de l'Etat. Toutefois, pour éviter l'inconvénient de règles trop rigides, le projet confère au Roi le pouvoir d'étendre le bénéfice de la loi à certains cas particuliers non expressément prévus.

D'autre part, le projet écarte expressément du bénéfice de ses dispositions tous les biens affectés à un service dont l'exploitation est normalement lucrative. Il s'agit en principal des distributions de gaz et d'électricité.

Le projet laisse au Roi le soin de fixer les conditions de forme et le délai d'introduction des demandes.

Le Ministre des Travaux Publics,

Eindelijk kent artikel 3 van het besluit van 30 Juni 1941 in feite aan de Minister van Openbare Werken in een zeer kies domein een onbeperkte macht toe. De Minister van Openbare Werken, door deze strijdigheid getroffen, heeft trouwens de regelen volgens welke hij van deze macht zou gebruik maken willen vaststellen en bekend maken: bij ministerieel besluit van 3 Augustus 1945 bepaalde hij de onroerende goederen en de categorieën onroerende goederen die noodzakelijk zijn voor een dienst die beschouwd wordt als zijnde van algemeen nut.

Het verdient evenwel aanbeveling dat op dit punt, waar private belangen op het spel staan, de wet zelf de voorwaarden van het recht op financiële Staatstussenkost bepalen. Om evenwel te ontsnappen aan al te strakke regelen, verleent het ontwerp aan de Koning de bevoegdheid om het voordeel van de wet uit te breiden tot zekere niet uitdrukkelijk voorziene gevallen.

Anderdeels wordt het voordeel van de bepalingen van het ontwerp nadrukkelijk ontzegd aan al de goederen die aangewend worden voor een dienst waarvan de exploitatie normaal van winstgevende aard is. Het geldt hier hoofdzakelijk de gas- en electriciteitsverdeling.

Het ontwerp gelast ten slotte de Koning ermede te bepalen in welke vorm en binnen welke termijn de aanvragen moeten worden ingediend.

De Minister van Openbare Werken,

O. BEHOGNE.

PROJET DE LOI

CHARLES,

Prince de Belgique, Régent du Royaume,

A tous, présents et à venir, SALUT !

Sur la proposition du Ministre des Travaux Publics et de l'avis des Ministres réunis en Conseil ;

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Le Ministre des Travaux Publics est chargé de présenter en Notre Nom aux Chambres Législatives le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE PREMIER.

Sont considérés comme dommages de guerre, au sens de la présente loi, les dommages directs, matériels et certains résultant :

1° des mesures prises ou des faits accomplis à l'occasion

WETSONTWERP

KAREL,

Prins van België, Regent van het Koninkrijk,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL !

Op de voordracht van de Minister van Openbare Werken en op advies van de in Raad vergaderde Ministers;

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

De Minister van Openbare Werken wordt belast in Onze Naam het volgende wetsontwerp aan de Wetgevende Kamers voor te leggen :

EERSTE ARTIKEL.

Wordt in de geest van onderhavige wet als oorlogschade beschouwd, de rechtstreekse, materiële en zekere schade volgende uit :

1° de maatregelen getroffen of de handelingen gesteld

de la guerre ou de l'occupation, soit par les Etats belligérants, leurs agents ou ressortissants, soit par l'Etat belge ou ses agents, à l'exclusion des réquisitions civiles et militaires opérées par les autorités belges ou alliées;

2° des actes accomplis en vue d'atteindre les Etats en guerre avec la Belgique dans leurs moyens défensifs ou offensifs, dans leur production de guerre, ainsi que ceux destinés à atteindre des personnes en raison de leurs agissements contraires aux intérêts de l'Etat belge;

3° des crimes et délits commis contre les propriétés à la faveur de la désorganisation des pouvoirs publics résultant de l'état de guerre ou ceux commis en raison de l'attitude patriotique du sinistré ou des personnes responsables de la garde du bien sinistré;

4° de l'évacuation forcée du sinistré ou des personnes responsables de la garde du bien sinistré.

ART. 2.

Est à charge de l'Etat, la réparation des dommages de guerre causés sur le territoire continental de la Belgique, aux biens déterminés ci-après :

1° biens *du domaine public et du domaine privé* des provinces et des communes, et biens des établissements publics, à condition qu'ils soient nécessaires à un service public ou à la poursuite d'une fin d'intérêt général;

2° biens utilisés effectivement à l'enseignement par :

- a) les Universités de Bruxelles et de Louvain,
- b) les écoles primaires et gardiennes inspectées par l'Etat,
- c) les écoles normales primaires et gardiennes agréées,

d) les écoles techniques et professionnelles inspectées par l'Etat;

3° églises affectées au service public des cultes et non visées au 1° ci-dessus;

4° biens utilisés effectivement à des fins d'intérêt général par les établissements d'utilité publique approuvés en exécution de la loi du 27 juin 1921;

5° biens utilisés effectivement pour la garde, l'hébergement, l'hospitalisation, le traitement ou le repos des malades, invalides, aliénés, enfants débiles, femmes en couches, nourrissons, orphelins, vieillards, ouvriers en vacances dans la mesure où les conditions d'admission permettent aux bénéficiaires de ne pas supporter le coût total des avantages qui leur sont procurés et ne dénotent pas un but de lucre prépondérant;

naar aanleiding van de oorlog of van de bezetting, hetzij door de oorlogvoerende Staten, hun agenten of onderhorigen, hetzij door de Belgische Staat of zijn agenten, met uitsluiting van de burgerlijke en militaire opeisingen gedaan door de Belgische of geallieerde overheden;

2° de daden gesteld om de met België in oorlog zijnde Staten te treffen in hun defensieve of offensieve middelen of in hun productie, alsmede die bestemd om personen te treffen wegens hun handelingen in strijd met de belangen van de Belgische Staat;

3° de misdaden en wanbedrijven gepleegd tegen de eigendommen dank zij de uit de oorlogstoestand voortvloeiende ontredde der openbare diensten, of gepleegd om reden van de vaderlandslievende houding van de gesinistreerde of van de personen belast met de bewaring aan de geteisterde goederen;

4° de gedwongen evacuatie van de gesinistreerde of de personen belast met de bewaring van de geteisterde goederen.

ART. 2.

Valt ten laste van de Staat, het herstel van de oorlogsschade op het vastelandsgebied van België, toegebracht aan de hierna vermelde goederen :

1° de goederen *van het openbaar en van het privaat domein* van de provincies en de gemeenten en de goederen van de openbare instellingen, op voorwaarde dat zij noodzakelijk zijn voor een openbare dienst of voor het nastreven van een doel van algemeen belang;

2° de goederen die werkelijk voor het onderwijs gebruikt worden door :

- a) de Universiteiten van Brussel en Leuven,
- b) de door de Staat geïnspecteerde lagere scholen en bewaarscholen,
- c) de aangenomen lagere normaalscholen en de aangenomen normaalscholen voor bewaarschoolonderwijzeressen,
- d) de door de Staat geïnspecteerde technische scholen en vakscholen;

3° de kerken die bestemd zijn voor een openbare eredienst en die niet onder toepassing vallen van 1° hierboven;

4° de goederen die werkelijk aangewend worden voor een doel van algemeen belang door de inrichtingen van openbaar nut, goedgekeurd bij toepassing van de wet van 27 juni 1921;

5° de goederen die werkelijk gebruikt worden voor het bewaken, herbergen, opnemen, verplegen of uitrusten van zieken, invaliden, krankzinnigen, zwakke kinderen, kraamvrouwen, zuigelingen, wezen, ouderlingen en arbeiders met verlof, in zoverre de voorwaarden van opnemings de begunstigten in de mogelijkheid stellen niet de totale kosten van de hun verschaft voordelen te moeten betalen en geen overwegend winstgevend doel nastreven.

6° biens ayant fait l'objet d'un arrêté de classement, en vertu de la loi du 7 août 1931.

ART. 3.

L'article 2 s'applique aux immeubles et aux objets mobiliers qui, au moment du sinistre, étaient indispensables au fonctionnement du service public à assurer ou au but d'intérêt général poursuivi et qui, après leur restauration, continueraient d'être utilisés aux mêmes fins.

ART. 4.

Sont exclus du bénéfice de la présente loi, les biens des provinces, communes ou établissements publics, dont l'exploitation commercialisée est rémunératoire des services rendus.

ART. 5.

Le Roi peut, par arrêté spécial délibéré en Conseil des Ministres, étendre l'application de la présente loi à des biens non spécifiés à l'article 2 ou exclus à l'article 4, lorsque le bien sinistré doit être affecté à un service public de nécessité urgente et que le propriétaire se trouve, financièrement, dans l'incapacité d'effectuer les travaux de restauration.

ART. 6.

Les conditions de forme et le délai d'introduction des demandes, en vue de bénéficier des dispositions qui précèdent, sont fixés par arrêté royal.

Donné à Costermansville, le 30 juillet 1947.

6° de goederen die het voorwerp uitgemaakt hebben van een klasseringsbesluit genomen krachtens de wet van 7 Augustus 1931.

ART. 3.

Artikel 2 is van toepassing op de onroerende goederen en op de roerende voorwerpen die op het ogenblik van het onheil onmisbaar waren voor de werking van de openbare dienst waarin moest voorzien worden of voor het nagestreefd doel van algemeen belang, en die na hun herstel voor dezelfde bestemming zullen aangewend worden.

ART. 4.

Worden van het voordeel van deze wet uitgesloten, de goederen van provinciën, gemeenten of openbare instellingen, waarvan de in handelsvorm ingerichte exploitatie vergeldend is voor de bewezen diensten.

ART. 5.

De Koning kan, bij bijzonder in de Ministerraad overwogen besluit, de toepassing van deze wet uitbreiden tot goederen welke niet vermeld worden in artikel 2 of uitgesloten zijn door artikel 4, ingeval het geteisterde goed moet voorzien in een openbare dienst van dringende noodzakelijkheid en de eigenaar zich geldelijk in de onmogelijkheid bevindt om de herstelling uit te voeren.

ART. 6.

De voorwaarden inzake vorm en de termijn voor het indienen van de aanvragen tot het genieten van het voordeel van de voorgaande bepalingen, worden bij Koninklijk besluit bepaald.

Gegeven te Costermansville, den 30 Juli 1947.

CHARLES.

PAR LE RÉGENT :

Le Ministre des Travaux Publics,

VANWEGE DE REGENT :

De Minister van Openbare Werken,

O. BEHOGNE.